

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	17
Wprowadzenie	21

Część I Spółka kapitałowa

Rozdział 1. Zawiązanie spółki. Utworzenie kapitału zakładowego i późniejsze jego podwyższenie	43
1.1. Aspekty prawnohandlowe	43
1.2. Podatek dochodowy	50
1.2.1. Utworzenie kapitału zakładowego	50
1.2.1.1. Wkłady pieniężne i niepieniężne	50
1.2.1.2. Wkłady niepieniężne w postaci przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa	53
1.2.1.2.1. Pojęcie przedsiębiorstwa i zorganizowanej części przedsiębiorstwa	53
1.2.1.2.2. Skutki podatkowe wniesienia wkładu niepieniężnego w postaci przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa	60
1.2.1.3. Wkłady niepieniężne w innej postaci niż przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część	70
1.2.1.3.1. Skutki podatkowe u podatnika wnoszącego aport	70
1.2.1.3.2. Skutki podatkowe u spółki przejmującej aport	79
1.2.1.4. Wkłady niepieniężne objęte regulacjami szczególnymi	80
1.2.1.4.1. Partnerstwo publiczno-prywatne	80
1.2.1.4.2. Komercjalizowana własność intelektualna	81
1.2.2. Podwyższenie kapitału zakładowego	83
1.2.2.1. Utworzenie nowych udziałów/akcji i podwyższenie wartości nominalnej udziałów (akcji) już istniejących	83

1.2.2.2. Podwyższenie kapitału w drodze konwersji wierzytelności	89
1.2.2.3. Wydatki na utworzenie i podwyższenie kapitału zakładowego ponoszone przez spółkę	94
1.3. Podatki obrotowe	97
1.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	97
1.3.1.1. Uwagi ogólne	97
1.3.1.2. Wspólnik wnoszący aport działający w charakterze podatnika VAT	98
1.3.1.3. Przedmiot aportu	103
1.3.1.4. Podstawa opodatkowania przy wniesieniu aportu	107
1.3.1.5. Finansowanie VAT od aportu: wspólnik czy spółka?	113
1.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	115
1.3.2.1. Uwagi ogólne	115
1.3.2.2. Przedmiot opodatkowania. Zasada jednokrotności poboru podatku i zasada <i>standstill</i>	115
1.3.2.3. Podmiot podatku	118
1.3.2.4. Podstawa opodatkowania i stawka. Zwrot PCC	118
1.3.2.5. Aport w postaci przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części	119
1.3.2.6. Aport innych składników w kontekście opodatkowania VAT	121
Rozdział 2. Finansowanie spółki ze środków wspólników	126
2.1. Aspekty prawnohandlowe i cywilnoprawne	126
2.2. Podatek dochodowy	128
2.2.1. Pożyczki od wspólników	128
2.2.1.1. Zasady ogólne	128
2.2.1.2. Niedostateczna kapitalizacja	131
2.2.1.2.1. Zasada podstawowa	131
2.2.1.2.2. Przepisy intertemporalne	142
2.2.1.2.3. Alternatywna metoda rozliczania odsetek	142
2.2.2. Dopłaty	146
2.3. Podatki obrotowe	148
2.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	148
2.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	154
Rozdział 3. Podział zysku spółki pomiędzy wspólników	155
3.1. Aspekty prawnohandlowe	155
3.2. Podatki dochodowe	160
3.2.1. Przepisy mające zastosowanie do opodatkowania dywidend	160
3.2.2. Pojęcie dywidendy	161
3.2.2.1. Przepisy krajowe	161
3.2.2.2. Dyrektywa 2011/96/UE	165
3.2.2.3. Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania	168

3.2.3. Opodatkowanie dywidend na podstawie przepisów implementujących dyrektywę 2011/96/UE	171
3.2.3.1. Cel i zakres podmiotowy dyrektywy	171
3.2.3.2. Zasady opodatkowania dywidend wypłaconych przez spółkę będącą polskim rezydentem podatkowym	174
3.2.3.2.1. Wypłata dywidendy na rzecz spółki państwa członkowskiego	174
3.2.3.2.1. Wypłata dywidendy do zakładu spółki państwa członkowskiego	179
3.2.3.3. Zasady opodatkowania dywidend otrzymanych przez spółkę będącą polskim rezydentem podatkowym	181
3.2.3.4. Środki przeciwko nadużyciu przepisów dyrektywy	183
3.2.4. Opodatkowanie dywidend na podstawie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	186
3.2.4.1. Zasady ogólne	186
3.2.4.2. Klauzula <i>beneficial owner</i>	190
3.2.4.3. Inne środki przeciwko nadużyciu postanowień umów dotyczących opodatkowania dywidend	192
3.2.5. Szczególne zasady opodatkowania dywidend uregulowane w prawie krajowym	194
3.2.5.1. Zryczałtowany krajowy podatek od dywidend	194
3.2.5.2. Odbiorcy dywidend objęci zwolnieniem podmiotowym lub specjalnym statusem podatkowym	195
3.2.5.3. Metody eliminowania podwójnego opodatkowania dywidend przewidziane w prawie krajowym	196
3.2.5.4. Obowiązki spółki RP jako płatnika podatku od dywidend	198
3.2.5.5. Szczególny reżim opodatkowania przewidziany dla dywidend rzeczowych	202
3.2.5.6. Problem opodatkowania tzw. ukrytej dywidendy oraz świadczeń wzajemnych pomiędzy spółką a wspólnikami	205
3.3. Podatki obrotowe	213
3.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	213
3.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	216

Rozdział 4. Zysk niepodzielony zagranicznej spółki kontrolowanej.

Skutki podatkowe u wspólnika	217
4.1. Istota i cel przepisów o zagranicznych spółkach kontrolowanych	217
4.2. Polskie regulacje dotyczące zagranicznych spółek kontrolowanych	221
4.2.1. Uwagi wstępne	221
4.2.2. Definicja zagranicznej spółki kontrolowanej	222
4.2.3. Obowiązki ewidencyjne. Podstawa opodatkowania i ustalenie wysokości podatku	231

Rozdział 5. Obniżenie kapitału zakładowego spółki	238
5.1. Aspekty prawnohandlowe	238
5.2. Podatki dochodowe	240
5.2.1. Skutki podatkowe obniżenia kapitału zakładowego i umorzenia udziałów (akcji)	240
5.2.1.1. Umorzenie dobrowolne	240
5.2.1.2. Umorzenie przymusowe i automatyczne	245
5.2.1.3. Obniżenie wartości udziałów	246
5.2.1.4. Umorzenie rzeczowe	247
5.2.1.5. Umorzenie nieodpłatne	247
5.2.1.6. Umorzenie z czystego zysku	248
5.2.2. Koszt spółki, w której udziały są umarzane	249
5.3. Podatek od towarów i usług (VAT)	249
5.4. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	251
 Rozdział 6. Organy spółki. Wybrane aspekty ich finansowania przez spółkę	253
6.1. Aspekty prawnohandlowe	253
6.2. Podatki dochodowe	260
6.2.1. Uwagi ogólne	260
6.2.2. Pełnienie funkcji członka zarządu i rady nadzorczej bez wynagrodzenia	260
6.2.2.1. Członkowie zarządu	260
6.2.2.2. Członkowie rady nadzorczej	264
6.2.3. Wydatki ponoszone przez spółkę w związku z funkcjonowaniem zarządu i rady nadzorczej	265
6.2.3.1. Ubezpieczenie członków zarządu i rady nadzorczej od odpowiedzialności cywilnej	265
6.2.3.2. Inne wydatki spółki związane z wykonywaniem funkcji przez członków zarządu	267
6.2.3.3. Inne wydatki spółki związane z wykonywaniem funkcji przez członków rady nadzorczej	267
6.3. Podatki obrotowe. Podatek od towarów i usług	271
 Rozdział 7. Likwidacja spółki	274
7.1. Aspekty prawnohandlowe	274
7.1.1. Likwidacja spółki wpisanej do rejestru sądowego	274
7.1.2. Likwidacja spółki kapitałowej w organizacji	277
7.2. Podatki dochodowe	277
7.2.1. Zamknięcie roku podatkowego oraz obowiązki informacyjne	277
7.2.2. Prowadzenie działalności w trakcie likwidacji	279
7.2.3. Opodatkowanie wspólnika spółki kapitałowej	279
7.2.3.1. Dochód z likwidacji jako dochód z tytułu udziału w zyskach osób prawnych	279

7.2.3.2. Nabycie składników majątkowych w związku z likwidacją	281
7.2.4. Opodatkowanie likwidowanej spółki w związku z przekazaniem majątku likwidacyjnego	283
7.3. Podatki obrotowe	283
7.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	283
7.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	285
Rozdział 8. Odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe spółki	286
8.1. Uwagi ogólne	286
8.2. Tryb orzekania o odpowiedzialności oraz jej egzekwowania	289
8.3. Szczególne zasady odpowiedzialności osób trzecich pełniących funkcje organów spółek kapitałowych za zaległości podatkowe tych spółek	291

Część II

Spółka jawna, komandytowa, partnerska, cywilna

Rozdział 1. Zawiazanie spółki i utworzenie jej majątku oraz jego późniejsze powiększenie	299
1.1. Aspekty prawnohandlowe i cywilnoprawne	299
1.2. Podatki dochodowe	309
1.2.1. Wkłady pieniężne	309
1.2.2. Wkłady niepieniężne	311
1.2.3. Podwyższenie wkładów	314
1.2.4. Wydatki wspólników na utworzenie lub powiększenie kapitału	315
1.2.5. Odsetki od udziału kapitałowego	316
1.3. Podatki obrotowe	318
1.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	318
1.3.1.1. Uwagi ogólne	318
1.3.1.2. Wspólnik wnoszący aport działający w charakterze podatnika VAT	319
1.3.1.3. Przedmiot aportu	321
1.3.1.4. Podstawa opodatkowania przy wniesieniu aportu	322
1.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	328
1.3.2.1. Uwagi ogólne	328
1.3.2.2. Przedmiot opodatkowania	330
1.3.2.3. Podmiot podatku	330
1.3.2.4. Podstawa opodatkowania i stawka	331
Rozdział 2. Finansowanie dłużne spółki ze środków wspólników	333
2.1. Aspekty prawnohandlowe i cywilnoprawne	333
2.2. Podatki dochodowe	334
2.2.1. Odsetki jako koszty uzyskania przychodów	334

2.2.2. Odsetki jako przychód	335
2.3. Podatki obrotowe	337
2.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	337
2.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	338

Rozdział 3. Rozliczenia pomiędzy spółką a wspólnikami w toku bieżącej działalności spółki

3.1. Aspekty prawnohandlowe i cywilnoprawne	339
3.1.1. Udział w zyskach i stratach	339
3.1.2. Udział kapitałowy	341
3.1.3. Umowy wspólników ze spółką	343
3.2. Podatki dochodowe	344
3.2.1. Status podatkowy spółki	344
3.2.2. Ustalanie wyniku podatkowego wspólników z tytułu udziału w spółce	345
3.2.2.1. Ewidencja rachunkowa lub podatkowa	345
3.2.2.2. Udział w zysku a dochód podatkowy	347
3.2.2.3. Kwalifikacja do źródła przychodów	350
3.2.2.4. Taryfa podatkowa	351
3.2.2.5. Straty podatkowe	353
3.2.3. Ustalanie dochodu z wybranych umów zawieranych przez wspólników ze spółką	354
3.2.3.1. Świadczenie pracy	354
3.2.3.2. Najem lub inne umowy o podobnym charakterze	356
3.2.3.3. Sprzedaż składników majątkowych	357
3.2.3.4. Świadczenia nieodpłatne	359
3.2.3.5. Ceny transakcyjne	361
3.3. Podatki obrotowe	362
3.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	362
3.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	364

Rozdział 4. Rozwiązanie i likwidacja spółki. Wystąpienie wspólnika albo zbycie udziału

4.1. Aspekty prawnohandlowe i cywilnoprawne	365
4.1.1. Postępowanie likwidacyjne	365
4.1.2. Wystąpienie ze spółki	367
4.1.3. Sprzedaż udziału spółkowego	371
4.2. Podatki dochodowe	372
4.2.1. Opodatkowanie likwidacji	372
4.2.2. Opodatkowanie wystąpienia ze spółki	373
4.2.3. Opodatkowanie sprzedaży udziału spółkowego	376

4.3. Podatki obrotowe	378
4.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	378
4.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	379
Rozdział 5. Specyfika spółek z udziałem nierezydentów	380
5.1. Podmiotowość spółki na gruncie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	380
5.2. Powstanie zakładu zagranicznego	382
5.3. Udział nierezydentów w spółce niebędącej osobą prawną	383
5.4. Świadczenia wynikające z umów ze spółką	384
5.5. Straty podatkowe	385
Rozdział 6. Odpowiedzialność wspólników za zaległości podatkowe spółki	386

Część III

Spółka komandytowo-akcyjna

Rozdział 1. Aspekty prawnohandlowe	391
Rozdział 2. Podatek dochodowy	397
2.1. Uwagi ogólne	397
2.2. Opodatkowanie dochodów spółki komandytowo-akcyjnej do końca 2013 r.	397
2.2.1. Pogląd pierwszy: brak odmienności opodatkowania wspólników spółki, w tym akcjonariuszy, w porównaniu z opodatkowaniem wspólników innych spółek osobowych	397
2.2.2. Pogląd drugi: dochody akcjonariuszy opodatkowane w momencie wypłaty dywidendy	399
2.3. Opodatkowanie dochodów spółki komandytowo-akcyjnej od 2014 r.	401
2.3.1. Uwagi ogólne	401
2.3.2. Spółka komandytowo-akcyjna podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych	402
2.3.3. Akcjonariusze spółki komandytowo-akcyjnej	406
2.3.4. Komplementariusze spółki komandytowo-akcyjnej	408
Rozdział 3. Podatki obrotowe	412
3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	412
3.1.1. Zawiązanie spółki. Utworzenie kapitału zakładowego i późniejsze jego podwyższenie	412
3.1.2. Finansowanie spółki ze środków wspólników po rozpoczęciu działalności oraz inne rozliczenia między spółką a wspólnikami w toku bieżącej działalności spółki	414

3.1.3. Podział zysku spółki pomiędzy wspólników. Obniżenie kapitału zakładowego spółki. Obniżenie wkładu kapitałowego komplementariusza	415
3.1.4. Rozwiązanie i likwidacja spółki	415
3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	417
Rozdział 4. Odpowiedzialność za zaległości podatkowe spółki komandytowo-akcyjnej	421

Część IV Restrukturyzacja spółek

Rozdział 1. Charakterystyka ogólna	425
1.1. Istota i rodzaje procesów restrukturyzacyjnych	425
1.1.1. Aspekty prawnohandlowe	425
1.1.2. Aspekty podatkowe	428
1.2. Podstawy prawne przekształceń, połączeń i podziałów	429
1.2.1. Prawo krajowe	429
1.2.2. Prawo unijne	431
1.3. Sukcesja podatkowa przy przekształceniach, połączeniach i podziałach	432
1.4. Problemy na gruncie podatków dochodowych przy przekształceniach, połączeniach i podziałach	435
1.5. Problemy na gruncie podatków obrotowych przy przekształceniach, połączeniach i podziałach	437
Rozdział 2. Wybrane rodzaje przekształceń	439
2.1. Przekształcenie spółki kapitałowej w inną spółkę kapitałową	439
2.1.1. Aspekty prawnohandlowe	439
2.1.1.1. Uwagi ogólne	439
2.1.1.2. Procedura przekształcenia spółki kapitałowej	441
2.1.2. Podatek dochodowy	443
2.1.2.1. Spółka przekształcana	443
2.1.2.2. Wspólnicy spółki przekształcanej	445
2.1.2.2.1. Przekształcenie z udziałem wszystkich dotychczasowych wspólników oraz bez podwyższenia kapitału zakładowego	445
2.1.2.2.2. Przekształcenie z udziałem wszystkich dotychczasowych wspólników wraz z podwyższeniem kapitału zakładowego	445
2.1.2.2.3. Przekształcenie bez udziału wszystkich dotychczasowych wspólników	445

2.1.3. Podatki obrotowe	447
2.1.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	447
2.1.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	447
2.2. Przekształcenie spółki jawnej, komandytowej, partnerskiej i cywilnej w spółkę kapitałową	447
2.2.1. Aspekty prawnohandlowe	447
2.2.2. Podatki dochodowe	449
2.2.3. Podatki obrotowe	454
2.2.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	454
2.2.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych	454
2.3. Przekształcenie spółki jawnej, komandytowej, partnerskiej i cywilnej w inną tego samego typu osobową spółkę handlową	457
2.3.1. Aspekty prawnohandlowe	457
2.3.2. Podatki dochodowe	459
2.3.3. Podatki obrotowe	460
2.3.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	460
2.3.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	460
2.4. Przekształcenie spółki kapitałowej w spółkę jawną, komandytową i partnerską	464
2.4.1. Aspekty prawnohandlowe	464
2.4.2. Podatki dochodowe	466
2.4.2.1. Skutki podatkowe dla spółki przekształcanej	466
2.4.2.2. Skutki podatkowe dla wspólników spółki przekształcanej	469
2.4.3. Podatki obrotowe	474
2.4.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	474
2.4.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	474
2.5. Przekształcenie spółki komandytowo-akcyjnej w spółkę jawną, komandytową i partnerską	476
2.5.1. Aspekty prawnohandlowe	476
2.5.2. Podatki dochodowe	477
2.5.3. Podatki obrotowe	477
2.5.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	477
2.5.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	478
2.6. Przekształcenie spółki komandytowo-akcyjnej w spółkę kapitałową	480
2.6.1. Aspekty prawnohandlowe	480
2.6.2. Podatki dochodowe	481
2.6.3. Podatki obrotowe	482
2.6.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	482
2.6.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	482
Rozdział 3. Połączenia spółek	483
3.1. Połączenie spółek kapitałowych	483
3.1.1. Aspekty prawnohandlowe	483

3.1.1.1. Zagadnienia ogólne	483
3.1.1.2. Procedura łączenia polskich spółek kapitałowych	486
3.1.1.3. Połączenie odwrotne	490
3.1.2. Podatki dochodowe	491
3.1.2.1. Opodatkowanie łączących się spółek kapitałowych	491
3.1.2.1.1. Uwagi ogólne	491
3.1.2.1.2. Rok podatkowy	492
3.1.2.1.3. Sposób podatkowego traktowania nadwyżek wartości ujawnionych przy przeszacowaniu majątku spółki przejmowanej	494
3.1.2.1.4. Sposób podatkowego traktowania nadwyżek wartości przejętego majątku nad wartością udziałów u spółki przejmującej	495
3.1.2.2. Opodatkowanie wspólników łączących się spółek	498
3.1.2.3. Wybrane problemy związane z przejęciem spółki kapitałowej	500
3.1.2.3.1. Strata spółki przejmowanej	500
3.1.2.3.2. Dopłaty otrzymane przez spółkę od wspólnika	501
3.1.2.3.3. Konfuzja zobowiązania w związku z połączeniem spółek	501
3.1.2.3.4. Połączenia a podatkowa grupa kapitałowa	502
3.1.2.3.5. Koszty połączenia oraz nabycia akcji (udziałów) spółki przejmowanej	502
3.1.2.3.6. Metoda rozliczania różnic kursowych	503
3.1.2.3.7. Możliwość kontynuacji uiszczania zaliczek w formie uproszczonej po połączeniu ze spółką przejmowaną	504
3.1.2.4. Obejście prawa podatkowego	504
3.1.3. Podatki obrotowe	507
3.1.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	507
3.1.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	509
3.2. Połączenie z udziałem spółek osobowych	509
3.2.1. Aspekty prawnohandlowe	509
3.2.2. Podatki dochodowe	512
3.2.3. Podatki obrotowe	514
3.2.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	514
3.2.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	514
Rozdział 4. Wymiana udziałów jako alternatywa dla przejęcia majątku spółki	516
4.1. Istota i podstawy prawne wymiany udziałów	516
4.2. Podatki dochodowe	517

4.3. Podatki obrotowe	524
4.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	524
4.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	526
Rozdział 5. Podziały spółek	527
5.1. Aspekty prawnohandlowe	527
5.2. Podatki dochodowe	536
5.2.1. Uwagi ogólne	536
5.2.2. Podziały spółek polegające na przeniesieniu zorganizowanych części przedsiębiorstwa	538
5.2.2.1. Sposób wyodrębnienia z majątku spółki dzielonej zorganizowanych części przedsiębiorstwa	538
5.2.2.2. Sukcesja podatkowa	540
5.2.2.3. Skutki podatkowe dla spółki dzielonej i spółki przejmującej (nowo zawiązanej)	542
5.2.2.4. Skutki podatkowe dla wspólników spółki dzielonej	545
5.2.3. Podziały spółek polegające na przeniesieniu składników majątkowych niestanowiących zorganizowanych części przedsiębiorstwa	547
5.2.3.1. Skutki podatkowe dla spółki dzielonej i spółki przejmującej (nowo zawiązanej)	547
5.2.3.2. Skutki podatkowe dla wspólników spółki dzielonej	549
5.2.4. Porównanie obciążeń podatkowych przy podziałach spółek	550
5.3. Podatki obrotowe	551
5.3.1. Podatek od towarów i usług (VAT)	551
5.3.1.1. Podział polegający na przeniesieniu składników majątkowych stanowiących zorganizowaną część przedsiębiorstwa	551
5.3.1.2. Podział polegający na przeniesieniu składników majątkowych niestanowiących zorganizowanej części przedsiębiorstwa	556
5.3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC)	557
5.4. Odpowiedzialność spółek przejmujących lub nowo zawiązanych w wyniku podziału za zaległości podatkowe spółki dzielonej	557
Literatura	559
Wykaz orzecznictwa	567
Wykaz pism urzędowych	579